

Шарата Н.Г.

ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідність підготовки фахівців запитам суспільства – головне стратегічне завдання, яке повинно вирішуватись як на державному рівні, так і на рівні закладу вищої освіти.

Науковцями встановлено загальні вимоги до змісту вищої освіти, з-поміж яких: орієнтація на забезпечення самовизначення особистості; створення умов для її самореалізації, саморозвитку; розвиток суспільства, держави; формування у тих, хто навчається високого рівня загальної та професійної культури, адекватної картини світу, здатності працювати у різних міжкультурних та міжпрофесійних товариствах.

Зміст професійної освіти створює інформаційну модель майбутньої професійної діяльності фахівця. У зв'язку з цим навчальна інформація, що міститься у конкретному освітньому модулі має відповідати принципам оптимальності, з-поміж яких: принцип мінімізації; принцип відображення об'єктивно існуючих зв'язків; принцип історизму; принцип логічності; принцип підпорядкування; принцип відповідності навчальної інформації характеру професійної діяльності; принцип засвоєння методики самонавчання; принцип відповідності навчальної інформації тенденціям когнітивної діяльності тих, хто вчиться.

Зміст навчання є історичною категорією, що безперечно змінюється, розширюється, збагачується відповідно до досягнень сучасних наук та вимог часу. Навчання має бути спрямоване на організацію процесу активного оволодіння різними видами соціокультурної, практичної та теоретичної діяльності.

Принципи та критерії добору змісту навчальної дисципліни реалізовано у відповідній технології, що охоплює такі процедури: визначення основної мети вивчення дисципліни; виявлення низки ознак, що характеризують результат діяльності; опис типології ситуацій, у яких застосовують знання та вміння; розкриття структури діяльності, що формується; поетапна конкретизація системи дій та операцій; визначення системи знань, необхідних для формування вмінь; оцінка (корекція) змісту навчання.

Особливістю сучасного педагогічного процесу є науково-педагогічний працівник, основну ж увагу у разі використання нових інформаційних технологій зосереджено на здобувачеві вищої освіти, який активно вибудовує свій освітній процес та має можливість обирати свою визначену траєкторію у розвиненому освітньому середовищі. Також важливою функцією науково-педагогічного працівника стає підтримка здобувача вищої освіти в його діяльності, сприяння його успішному просуванню, правильне орієнтування його у великому обсязі навчальної інформації, полегшення вирішення проблем, що виникають, допомога у засвоєнні різноманітної інформації. У зв'язку з цим виник термін – фасилітейтор – той, хто сприяє, полегшує та допомагає навчатися.

Надання навчального матеріалу, що передбачає комунікацію науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти, потребує у сучасній освіті активних та інтенсивних взаємодій між ними більш ніж за традиційних методів навчання, де переважає узагальнений зворотний зв'язок науково-педагогічного працівника із аудиторією, а взаємодія його з окремим студентом слабшає. Сучасні комунікаційні технології дозволяють зробити таку взаємодію найбільш активною, але це вимагає від науково-педагогічних працівників спеціальних додаткових зусиль, а найголовніше – знань та вмінь.

Можливості побудови відкритої освітньої системи, що забезпечує ефективно просування особистості за власною освітньою траєкторією, зумовлені використанням в освітньому середовищі комп'ютерів як засобу підвищення результативності професійної підготовки тих, хто навчається.

Використання комп'ютерів у професійній підготовці здобувачів вищої освіти реалізує такі цілі: індивідуалізацію і диференціацію освітнього процесу; здійснення контролю зі зворотнім зв'язком, з діагностикою помилок та оцінкою результатів діяльності; проведення самоконтролю і самокорекції; організацію тренування та самопідготовки студентів; комп'ютерну візуалізацію навчальної інформації; моделювання досліджуваних об'єктів і процесів; проведення лабораторних робіт; створення та використання баз даних; посилення мотивації навчання; розвиток різних видів мислення; формування вміння приймати оптимальне рішення або альтернативні рішення у складній ситуації; формування культури суб'єктів освітнього процесу.

Таким чином, на підставі вищезазначеного ми робимо висновок про те, що зміни у педагогічній діяльності під час інноваційного навчання порівняно із традиційним є такими:

- ускладнена діяльність із розробки курсів у зв'язку зі швидким розвитком технологій навчання;
- необхідна наявність спеціальних навичок і прийомів розробки навчальних курсів;
- посилені вимоги до якості навчальних матеріалів у зв'язку із відкритістю доступу до них, а також зростання контролю за їхньою якістю;

- підвищена роль того, хто навчає, у освітньому процесі, центр освітнього процесу зміщується від науково-педагогічного працівника до здобувача вищої освіти;

- інтенсифікація функції підтримки здобувача вищої освіти, допомоги йому в організації індивідуального навчання;

- реалізація можливості зворотного зв'язку науково-педагогічного працівника із кожним здобувачем вищої освіти через використання нових комунікаційних технологій на відміну від зворотного зв'язку науково-педагогічного працівника із традиційною аудиторією.

Отже, застосовуючи сучасні комп'ютерні та телекомунікаційні технології у сфері освіти, викликають суттєві зміни у діяльності науково-педагогічного працівника, його місця та ролі в освітньому процесі, а також основних функціях.

Слід зазначити, що саме зміни, а не усунення науково-педагогічних працівників від роботи з допомогою комп'ютерів та відеообладнання, характерні для сучасної освіти. Розвиток освіти, заснований на нових інформаційних технологіях, свідчить, що ці технології впливають не на кількість робочих місць, а на вимоги до якості праці: трансформується його організація, зміст і вимоги до кваліфікації науково-педагогічних працівників. Якщо у традиційній освіті науково-педагогічний працівник більшу частину часу надавав читанню лекцій, то в заснованому на інформаційних технологіях освітньому просторі перетворюється зміст його діяльності. Науково-педагогічний працівник має, по-перше, розробити зміст курсу на новій технологічній основі; по-друге, допомогти студентові зорієнтуватися у різноманітній навчальній інформації та знайти необхідну для нього траєкторію; по-третє, забезпечити активну взаємодію здобувача вищої освіти як з ним, так із іншими під час обговорення питань курсу.

Взаємодія протягом освітнього процесу, що проводиться на базі сучасних комунікаційних технологій, потребує також спеціальних не лише педагогічних, але й технологічних навичок, досвіду роботи із сучасними технічними засобами. Управління ж інноваційним процесом, викладання на базі сучасних інформаційних технологій передбачають постійний контроль якості діяльності всіх спеціалістів, що беруть участь у цьому процесі з метою підвищення ефективності освіти.